

8 June: wisnij

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ ПРОГЛОШУЮЧИЙ ПОВНУ САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ. НАРОДЕ УКРАЇНИ!

Твоєю силою, волею, словом, утворилася на українській землі вільна Українська Народна Республіка. Здійснила ся давня мрія Твоїх батьків, борців за волю і право робочого люду.

Та в трудну годину народилась воля України. Чотири роки жорстокої війни обезсилили наш край і нарід. Фабрики не виробляють товарів. Підприємства здержують свою працю. Зеліні дороги розбиті. Гроші падають в ціні. Скільки хліба зменшується. Наступає голод. По краю розмножились ватаги грабіжників і убийників, особливо, коли з фронту рушили російське військо, творили криваву різню, безлад й руїну на нашій землі.

З приводу всього того не могли відбутися вибори до українських установчих зборів у визначені нашим попереднім універсалом речини і не могли відбутися ті збори, визначені на нинішній день, щоб перебрати з наших рук тимчасову найвищу революційну владу над Україною, установити лад в нашій Народній Республіці і організувати нове правління.

А тимчасом петроградське правління народних комісарів, виповило війну Україні, щоб повернути вільну Українську Республіку під свою владу, і послав на нашу землю свої війська — червону гвардію, большевиків, які грабують хліб у наших селян і без якої заплати вивозять його в Росію, не оставляючи навіть зерна, приготовленого на засів, убивають невинних людей і сіють усюди анархію, убійство і злощину.

Ми, Українська Центральна Рада, робили всі заходи, щоб не допустити до тієї братовій війни двох сусідніх народів, але петроградське правління не пішло нам на зустріч і веде далі криваву боротьбу з нашим народом і Республікою.

Крім того теж саме петроградське правління народних комісарів починає проволікати закінчення миру і закликає до нової війни, називаючи її "святою". Знов полетять ся кров, знов нещасний робочий люда буде мусити приносити в жертву своє життя.

Ми, Українська Центральна Рада, вибрана з'їздами селян, робітників і салдат України, в ніякій разі не можемо згодитися на те, ніяких війн піддержувати не будемо, бо український народ бажає миру і мир повинен прийти можливо як найскорше.

Та для того, щоб ці російське правління, ні ніяке інше не ставило перешкод Україні в установленні того бажаного миру, для того, щоб повести свій край до ладу, творчої праці, закріплення революції і нашої волі, ми, Українська Центральна Рада, оповіщаємо всім громадянам України:

Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною від нікого незалежною, вільною суверенною державою українського народу.

З усіма сусідніми державами а саме: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною і іншими ми бажаємо жити в згоді і примиренні, але ніяка з них не може вмішуватися в життя самостійної Української Республіки.

Владу в ній буде належати тільки до народу України, іменем якого, заки зберуться українські установчі збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу — селян, робітників, і салдат та виконуючий орган, а віднині буде називатися як **Радою народних міністрів**.

І отже, перш усього, поручаємо правлінню нашої Республіки, Раді народних міністрів відсього дня вести початі вже мирні переговори з осередженими державами повної самостійності і довести їх до кінця, не звертаючи уваги на ніякі перешкоди з сторони яких небудь інших частин буйної російської імперії, та установити угоду, щоб наш край почав своє життя в спокою і мирі.

Що до так званих большевиків і інших напасників, які розграбують і руйнують наш край, то поручаємо правлінству Української Народної Республіки твердо і рішучо взяти ся за боротьбу з ними, а всіх громадян нашої Республіки закликаємо, щоб вони, не жалюючи свого життя, оборонили добробут і волю нашого народу. Народна українська держава повинна бути очищена від напасників з Петрограду наємних найзників, які порушують права Української Республіки.

Безмірно тяжка війна, почата буржуазним правлінням, важко напачила наш нарід, винищила наш край, знищила добробут. Тепер йому треба покласти край.

Одночасно з тим, коли армія буде демобілізувати ся, поручаємо розпустити жовірів після затвердження мирних договорів, розпустити армію зовсім, на місце постійної армії за весті народної міліції, щоб наше військо служило обороні робочого ладу а не заваганкам пануючих верств.

Знищені війною і демобілізовані місцевості мають бути відбудовані при допомозі державного скарбу.

Коли наші салдати вернуть додому, народні ради — волості і уїзди і городські думи мають бути перевирвані в часі, який буде установлений, щоб вони мали в них голос. Між тим, щоб установити цю владу, до якої мали довіру і яка опирається на всіх революційно-демократичних верствах нашої країни, ми, Українська Центральна Рада, поручаємо місцевим самоврядуванням рад робітничо-селянських і салдатових депутатів, вибраних із місцевих людей.

В справах земельних комісія, вибрана на останній сесії Центральної Ради і рада міністрів уживе всіх способів, щоб передати землі земельним комітетам в руки тируючих відбудувати ся ще з початком весняних робіт.

Ліси, води і всі підземні багатства, як добро українського трудового народу, переходить в розпоряджіння Народної Української Республіки.

Війна завдала для себе всі трудові сили нашої країни. Більшість заводів, фабрик і робітень виробляли тільки те, що було необхідне для війни і нарід остав ся зовсім без товарів. Тепер війни кінець.

Раді народних міністрів поручаємо негайно примирити усі заводи і фабрики до мирних обставин, до виробу продуктів, необхідних для робочих мас.

Та сама війна дала сотки тисяч безробітних і інвалідів. В самостійній народній республіці України не сміє страдати один трудящий чоловік. Правління республіки має підняти промисл держави, має зацяти творчу роботу на всіх областях, де всі безробітні могли б знайти працю і придолжити свої сили та примирити всі міри — для забезпечення окалічленим і потерпілим від війни.

При старім ладі торговці і всякі посередники наживали на бідних, утисених класах зовсім значні капітали.

Від тепер Українська Народна Республіка бере в свої руки найважливіші області торгівлі і всі доходи з неї обертає на користь народу.

Торговля товарами, які маєть ся привозити із заграниці і вивозити за границю вести не сама наша держава, щоб не було такої доріжні, яку завдяки спекулянтам терплять найбідніші верстви.

ші верстви.

Для виповнення сього поручаємо правлінству республіки виробити і представити до затвердження закон про се а також про монополію заліза, вугля, шкіри, тютюну і інших продуктів і товарів, з котрих податки найбільше обтяжували робочі класи в користь нетрудових.

Таксамо поручаємо установити державно-народну контроль над всіми банками, що через кредити нетрудовим класам помагали експлуатувати трудові маси. Від тепер кредитова поміч банків має йти передовсім на піддержку трудовому населенню і на розвиток народного господарства Української Народної Республіки, а не для спекуляції і ріжнородної банкової експлоатації.

На ґрунті анархії, неспокою в житті і недостачі продуктів зростає недоволене серед декотрих частин населення. Тим недоволомем користують ся ріжні темні сили і тягнуть неосвідомлених людей до старих порядків. Ці темні протиреволюційні сили бажають знов піддати всі вольні народи під одно царське ярмо — Росії. Рада народних міністрів повинна безпощадно боротися з усіми протиреволюційними силами і кожного, хто признає до повстання проти самостійної Української Народної Республіки і до повороту старого ладу, карати як за державну зраду.

Всі демократичні свободи, проголошені третім універсалом Української Центральної Ради, підтверджують ся і окремо проголошують ся: в самостійній Українській Народній Республіці всі народи користують ся правом національно-персональної автономії, яку признає за ними законом 22 січня.

Все перелічене в універсалі, чого не поспіємо виконати ми, Центральна Рада і наша Рада Міністрів, в найближші тижні виконають, справлять і до оконечного ладу доведуть Українські Установчі Збори.

Ми поручаємо всім нашим горожанам перевести вибори як найбільш енергично, підняти всі зусилля, щоб підрахунок голосів був закінчений як найкорше, щоб за пару тижнів зібрали ся наші Установчі Збори, — найвищий господар і у правитель нашої землі, і конституцію нашої незалежної Української Народної Республіки закріпили свободу, порядок і добробут на добро всього трудового народу і на тепер і на будучі часи. Сей найвищий наш орган має рішити про федеративну зв'яз з народними республіками буйної російської імперії. До тогож часу всіх горожан самостійної Народної Республіки закликаємо стояти непохитно на сторожі добуті свободи і прав нашого народу і всіми силами боронити свою долю від усіх ворогів селянсько-робітничої Української Республіки.

ПРОЛЕТАРСЬКЕ РОЗУМІННЯ РЕВОЛЮЦІЇ.

(Продовжене).

Що відповіли правлінням альянських країв на пропозицію Росії почати мирні переговори?

Сі правління бачили ясно, що Німеччина ослаблена війною не йде вже так "побідоносно" на всіх фронтах, як се було в початках війни, вони почували себе, що зможуть ще довше "потримати ся" в сій війні маючи до розпоряджіння такі хлібні краї як Злучені Держави, Канада та Австралія, вони попри се і дістали ще нового, свіжого і заосмотреного добре в капіталі, хліба та амуніцію союзника — Злучені Держави — і тому з погордою відкинули пропозицію большевиків про початок мирних переговорів.

Попри висше наведені причини їм прямо "не до честі" було починати проти центральних держав якусь акцію спільно з такими "босяками", як соціял-демократи Ленін та Троцький, котрі, на їх думку, захопили владу в Росії лише хвилею і незадовго проваллять ся.

І почали ся перемир'я та мирні переговори в Бересті Литовським між революційною пролетарською Росією а центральними державами, які недавно перейшли перед нашими очима як "мундир пікчерс". Та про них пізніше.

Що було другою пекучою справою в Росії — крім питання мира?

Питане переходу землі на власність селян і фабрик на власність робітників без ріжниць в якій би то не було формі.

Про сю пекучу справу (головно про перехід землі на власність селянства) згадувало не раз саме коаліційне правління, тільки, що воно відкладало сю справу до установчих зборів.

І так від мартовської революції аж до упадку Керенського, т. є. в протягу 8-ох місяців, буржуазні і соц. революційні та с. д. меншевицькі міністри, засідаючи спільно в одному кабінеті під "домали" собі голови, як полагали земельне питання і до нічого не могли дійти в сій справі. І рішили ждати.

А буйний міністер рільництва, соціял-революціонер Чернов, в справозданні перед Всеросійською Радою Селянських Депутатів, сказав так: "Було би погубно, если би з одної сторони тимчасове правління, як воно думає, як представляє собі справу, виробило законопроект, ввело його в життя і в наслідку предложило би його перед установчі збори, а потім оказало ся, що воно думало так, а народ думає інакше і робота в значній мірі була би зроблена на марно..." Отже треба ждати, а ми самі нічого зробити не можемо.

Се замітне признає! Коаліційне правління устами Чернова сказало про себе, оцінило себе, як таке, що є відрава від народного питання могла оказати ся погубною і марною. Се був доказ, що воно не знає, чого хоче народ в земельній справі, се було признає до не безсилности.

А жите не могло ждати. Льогіка революційного руху веде до зовсім необхідності до ліквідації поміщицької земельности, до знищення забори консерватизму і реакції.

Стихийний рух селянських мас, прийнявши міськими організованими формами, міськими неорганізованими, розляв ся широкою повною і перемінною ся в кінці кінців в місяцях липню, серпню і вересню в дійсне селянське повстання.

Економічно і політично край не міг чекати довше рішення земельного питання і прийняв ся порішити його самий. Переворот в падолисті 1917 р. (коли скинено Керенського) і прийшли до влади в Росії большевики) був довершеном того руху, який почав ся за довшо ще перед тим в робітничих, салдатових і селянських масах.

Другий Всеросійський З'їзд Робітничих і Салдатових Депутатів на засіданні 26 жовтня рішив одно із найважливіших питань в житті російської держави — питане земельне. Одно з самих найострішших, найбільшійших питань було порішене радикальним і рішучим способом.

В декреті народних комісарів про перехід землі на власність працюючого народу було основним законом слідуюче: "поміщицька (дільська) власність на землю касується ся сейчас без жалного викупу. Поміщицькі маєтності, рівнож як і всі удільні, монастирські, церковні землі з всім їх живим і мертвим інвентарем, господарськими будинками і всіми приналежностями переходять до розпоряджіння земельних комітетів і повітових Рад селянських делегатів".

Сим коротким, але ясним декретом, відбравшим поміщицьку власність на землю, заспокоїлась найущійша потреба

многочисного селянства, порішила ся одна з найбільш важних задач російської революції, виразилось одне з самих основних домагань селян, робітників і салдатів.

В справі переходу фабрик на власність робітників правління Рад видало декрет про робітничу контролю, на підставі котрого робітники перебрали під свій заряд всі фабрики. (Докладніше про декрет про робітничу контролю було вже свого часу писано в "Р. Н.")

Правління Керенського багато разів звивало всі класи російського народу, сказати-б ліпше — російської держави, до спільних жертв для "спасення" вітчизни, для закріплення здобутків революції (розуміють ся, революції в його розумінню). Та на ділі воно було інакше. Мужики робітники і салдати переносили на своїх плечах всі тягари війни і всього того лихоліття, яке переживала Росія а буржуазія "господарила" собі як за "добрих часів", як за Николая II. Голос красноріччю Керенського до них не доходив, об їх вуха не відбивав ся — вони знали, що говориться аби говорило ся — і робили своє: тягнули зиски як і перше, а край пропадав.

Та з приходом до влади большевиків ми читали в газетах, що там знайдено в магазинах, або десь схованих сотки тисяч пудів збіжжя, там скофіковано багато тисяч фунтів других споживчих продуктів, там знова викрито в сковку другі необхідні річі, яких не можна було за жадні гроші дістати, а які спекулянти-торговці покуривали, могли тягнути більш зиски. Ото урядники Керенського сього не могли доглянути, а большевицькі доглянули.

Словом, капіталістична класа з своєю злочинною роботою почула на собі правліне працюючої класи на кождім кроці. (Дальше буде).

Надіслане.

ЗЕРНЯТКА.

Набрясклий вже подлостью і брехнею редактор "Канадійського Фуяри", одної з найбільш чорносотенно-хулганських шмат в Канаді, то скажуть то вие, то вие то скажуть, притиснений мов та собака до стіни за брехню і напад на укр. соц. дем. яким як тамтого року так і сего хоче доказати, що вони Жиди, анархісти, зрадники України і т. д. і т. д. Все, вибачте, редактор мозгівниа суха, а хавка до брехні і безглуздої писанини широка. Коли додати ще до того, що він на припіні коло буржуазного корита, то можна сподівати ся, що се сотворить "на образ і подобіе божє" лишисть ся таким брехливим творінням і на далі.

Редактор "К. Фуяри" так і залишає ся до укр. соціялістів на Україні, застерігаючи ся, що він лише з "меншевиками" (він понятя не має чи є серед укр. соц. дем. "меншевики" і "большевики") який він — то він перший на них гав. Хіба-ж се не аргументи?...

Згаданий вище редактор багразе щось тепер про українську "народну церкву" в Канаді і якогось там дуже "народного" попа вже "вимадав", який так з народом зжив ся і такий відважний "файтувати" біскуп Будзько, що аж скрив ся, як каже той редактор, десь в саскачеванських корчах! Покинь, сей піп там готовити ся в корчах до "народної" роботи. Як він зловить побожних людей на "народну церкву", аж тоді сей народний "тітан" вилізе з корчів в повній славі, щоб "освободити" народ з пазурів Будки. Господи! Що то за "народний піп"! — а що за комінцій той редактор!

Кажуть, що редактор "К. Фуяри" задумує зробити Крата почетним членом "народної церкви" в надрогоду за се, що останній так по "смаку" першого "згепав" в "Канаді" редактора "Р. Н." Що отже тепер слідкує? А, поділ праці! Гикавий відлускає редактор "Р. Н." Кратови, а сам зануряє ся з копитам в едмонтонське "Кодло Кирієнкі", щоб "доказати" проф. Др. Сушко, що канадійські укр. соц. дем. не Українці!...

Вступлене Проф. Др. Сушка до соціял-демократичної партії викликало формальний "фуор" межи вінніпегських "патріотам". І що вже редактор "Фуяри" не переповідав із "Кодла Кирієнкі"! Аж захрип, так гавкає на соціялістів, розуміють ся старими аргументами, як: Жиди, анархісти, зрадники України і т. д. і т. д. — Др. Сушко даді дідити ся своїм знаменем і правое для соціялізму з тими, котрі найбільше стоять при самостійности України і її робочих мас, себто з українськими соціялістами, а редактор "Фуяри" даді лише ся до лярм капіталістичних прихвостнів і дурнів!...

Свого часу "Р. С." з Торонто писало, що "У. Г." в Вінніпегу є "речником усього українства в Канаді". Чудовий винахід! Па ни з "У. Г." післали йому за се гратуляції. Та я думаю, що "Р. С.", а зглядно його редактори писали се тоді будучи захоплені думками, чим би то "персолити" Поповичеву, редактору "Р. Н." — отже не дивиний, що пальнули таку дурнищу на некорист спілки "Р. С." — У. Г. країнство Канади се робоча маса (з виїмком кількох десятків запродавничих душ — агентів і попів), до якої претендує "Р. С.", а "У. Г." забрав те все під свій "омофор" і тепер прийде ся через дурну помилку "файтувати ся" "Р. С." з "У. Г." за те, хто має бути речником українства в Канаді. Думаю, що велика "баталія" не буде. "У. Г." спустить дещо і зробить "Р. С." бодай чверть-речником українства в Канаді. Погодять ся! Прещь "Р. С." і "У. Г." йдуть дружно в боротьбу против "Р. Н." Крук крукови о ка не видовбе, не безпокій-тись!...

—

Ріжниця між колишніми католицькими попами-інквізиторами а нинішніми пресвітерськими причерами є та, що перші папи, різали, вішали робітників, які не підчинялись їм нім приказам, а другі, себто пресві. причери породи тако-го, що є в Ошаві, не могучи діпнати того, що колись їхні попередники — удають ся до зарядів фабрик, де працюють вільнодумні робітники і в наслідок того наших товаришів робітників видаляють з роботи, відбираючи їм від уст кусок хліба. Та "суцесу" з того нема ніякого! Віддалені з роботи робітники переїзджують в другу місцевість і оснують там відділ У. С. Д. П. Відділ У. С. Д. П. в Ошаві помімо того всього розвиваєть ся, а поміпськo-причеське ганебне діло лише ся "цвіткою" пресвітерської реформації і "демократії".

Хто каже, що російська революція буде здушена, або вже й є, той певно не знає, що таке Капітал і Праця. Ся людина або побожний чоловік, котрий спускає ся на царство божє за хмарами, або вінніпегський "патріот" породи Гикавого.

Провінціонал.

ГНИЛА "КРИТИКА".

Прямо пчихати ся хоче коли читаєш таку "критику", яка була поміщена в 14 ч. "Канад. Русина" п. н. "Горе між корчми або Сушко у літературі". Думаєш: невже письменний редактор "К. Р." "ковтнув" пару келішків "брєнді" коли писав ту "критику"?... Та, здаєть ся, він "ковтнув" цілу "батлю" того напою для більшої відваги смакувати пером по невинним папері на немілого собі чоловіка; про се свідчить та його "критика", в якій він вилляв цілу купу дурниць і наплів зовсім непотрібних там слів, як: пані, капелюх, спілдица, криві ноги і т. п.

Пересічний читач певно при задумує ся як прочитає такі глупі речі в релігійно-моральній газеті; йому буде дивно, що редактор "К. Р." спроміг ся на написане таких нісенітниць, що він нічого ліпшого не міг вдумати в своїй так дуже письменній голові... Та я редакторови "К. Р." і не дуже то дивуюсь. Він не спроміг ся на написане чогось ліпшого, так нема й чого від не-го ліпшого сподівати ся, — во ни-ж такою "наукою" годують своїх читачів вже довгі часи, і що сіють, те і родить ся.

Та все-ж таки цікаво було би знати, що розподить ся ред. "К. Р.", що він пише такі глупенькі пашківлі на тов. Дра Сушка? — Редактор "К. Р." хто не сим помститись на тов. Др. Сушкови за те, що він лишив католицьке кодо і пішов між робітників голосити соціялістичну ідею, що він пішов ширити між робітниками ту науку, якої якраз так дуже укр. робітникам потрібна, якої потрібно навіть самому редакторови "К. Р."

Панам від "К. Р." стало не до смаку це більше від тоді, коли тов. Др. Сушко заявив, що "Україна" буде боронити робітничих інтересів. Панам від "К. Р." рівнож сілю в оці та вся робота, яка провадить ся тепер у укр. соціялістів в Вінніпегу, як: віча, виклади, вечірки на школа, в якій укр. робітники мають нагоду осигнути правдиве знане.

На закінчене я від себе ширю раджу редакторови "К. Р.", аби і він сам прийшов до Росії, атру і записав ся до нашої школи, а ми його радо прийнемо. Тоді, я увірений, він встидав би ся написати другий раз подібну гнилу "критику".

В. Рудейчук.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФОНД.

На лісти Революц. Фонду зложили в Гемилтон, Онт., слідуючі товариші свої жертви: —

По \$5.00: В. Цернюк; по \$3.50: Вас. Майданський; по \$2.00: Гр. Богайчук, П. Стайка; по \$1.50: С. Українець; по \$1.00: Христоф. Йорданов (Богларин), Д. Гудзоватий, Т. Томюк, Йос. Яблоновський, С. Пончов, Т. Будзінський, Ю. Малинський; по 50 цт.: А. Омельчук, Н. Ходзяков, Н. К. Стах, Ф. Мисура, І. Москалюк, Ів. Маєшчук, Вас. Бо йчук, Т. Маєшчук, Д. Столярчук, Вас. Кудринський, Д. Панчук, Н. Мельничук, Л. Головач, Л. Кручко, Л. Лівонюк, Ів. Ляйшак, Д. Федорук, Г. Брендзан, Н. Романчук, Стеф. Брендзан, Ів. Маланчук; по 25 цт.: Т. Костинюк, М. Буртняк, К. Ружичинський, Г. Мохорук, Н. Кухаміч, К. Палеко, С. Гончур, Г. Озарій, Г. Козак, І. Писанюк, А. Бойчук, Л. Сугант, Н. Мохорук, В. Палагнюк, Б. Верт, Ю. Ниплюк, Ів. Остринський, Тодор Барабаш, Ю. Демелюк, Т. Кіріячук; по 15 цт.: Т. Параскин. Разом \$37.75

ТОВАРИШІ! ПОМАГАЙТЕ "РОБ. НАРОДОВИ!"

ОСИП ДИК

студент послідного року прав практикує в адвокатів

MARLATT, WARNER & EWANS

609 Merchants Bank Bldg. (проти склепу Робінсона)

Полაгоджуємо всіякі судові і земельні справи.

Телефон: Main 2751.